

ПАРТІЙНО-КОМСОМОЛЬСЬКІ ОСЕРЕДКИ СТУДЕНТІВ ВІННИЦЬКОГО ПЕДВУЗУ У 30-ТІ РР. ХХ СТ.: ПІДТРИМКА ПРАВЛЯЧОГО РЕЖИМУ

У статті йдеться про роботу партійно-комсомольських осередків у студентському середовищі Вінницького інституту соціального виховання (педагогічного, учительського інститутів). Показано різні напрями їхньої діяльності, які визначалися ідеологічними настановами партії. Зокрема, значну увагу приділено політичному навчанню, яке проводилося через проведення політгодин, обговорення постанов партії і уряду на мітингах і зборах, роботу політшкіл, опановування навчальними дисциплінами ідеологічного спрямування. Проаналізовано навчальну діяльність студентів-комуністів, комсомольців, відзначення молоддю державних свят, вишанування трагічних подій в радянській історії.

Ключові слова: студенти, інститут, осередок, партія, комуністи, комсомольці, комітет, збори, політичне навчання.

У 30-ті рр. минулого століття однією із найбільш актуальних проблем тогочасного радянського суспільства була підготовка педагогічних кадрів. Успішно у цей період діяв педагогічний ВНЗ у м. Вінниці. На жаль, його історичне минуле залишається малодослідженим. На офіційному сайті нинішнього Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського натрапляємо на інформацію, що у серпні 1930 р. на основі місцевого педагогічного технікуму було створено інститут соціального виховання (ІСВ) [1], метою якого стала підготовка вчителів для семирічних трудових шкіл [2, с. 257]. У 1933 р. заклад реорганізували у педагогічний інститут, а 1 вересня 1935 р. – державний учительський [3]. Щоправда, у газеті «Більшовицька правда» повідомляється про набір студентів в учительський інститут у липні 1935 р. [3]. У цьому ж виданні 16 серпня 1937 р. йдеться про вступну кампанію, яку проводив педінститут [4]. У одному із звітів навчального закладу Вінницькому міському комітету КП(б)У йшлося про те, що «педагогічний інститут існує з 1933 р., учительський з 1935 р. Педагогічний і учительський інститути мають три факультети: історії, мови і літератури, фізико-математичний». Далі у тексті розповідається про роботу єдиного навчального закладу [5, арк. 19]. Звідси видно, що питання реорганізації потребує додаткового вивчення.

У своїй статті ми покажемо роботу осередків КП(б)У і ЛКСМУ Вінницького ІСВ (педагогічного, учительського інститутів).

На початку 30-х рр. відсоток комуністів і комсомольців серед студентського загалу був досить незначним. На цю обставину 5 лютого 1931 р. звертали увагу партійно-комсомольські збори інституту. У своїй резолюції пропонувалося врахувати це під час майбутнього набору студентів [6, арк. 9]. У цьому напрямку було проведено відповідну роботу. Як наслідок, у 1932 р. у вузі вже навчалося 29 студентів-комуністів (8% від загальної кількості студентства) і 105 комсомольців (29,2%) [7, арк. 18]. У 1934 р. серед студентів було 10 комуністів і 141 комсомолец [8, арк. 1, 3], на початку 1935 р. – 10 членів і 4 кандидати у члени партії, 168 комсомольців [9, арк. 15], [10, арк. 1], [11, арк. 5]. У другій половині цього ж року в інституті налічувалось 17 членів і кандидатів у члени партії, у т.ч. 14 українців і 3 євреї [11, арк. 17], [12, арк. 3]. У 1937 р. у виші навчалося 210 студентів-комсомольців [13, арк. 4]. В одному із звітів за 1939 р. зазначалося, що інститут «є майже комсомольський». На 10 вересня 1939 р. із 935 студентів 901 був комсомольцем [5, арк. 11, 19].

Для посилення свого впливу серед студентства переважна більшість комуністів у порядку партійного навантаження прикріплювалася до окремих курсів. На них покладалася партійний обов'язок «цілком відповідати» за стан партійно-політичної роботи на курсі, підняття якості навчання. Вони слідували за станом дисципліни, «проробкою» основних рішень партії [8, арк. 1], [14, арк. 3, 45]. Прикріпляли комуністів і до гуртожитків. Цікаво, що 12 травня 1931 р. на партійних зборах ухвалили «розмістити всіх членів партії по всіх кімнатах гуртожитку» [15, арк. 11зв.-12, 57 зв.]. Щоправда, ця робота була не завжди ефективною. Так 15 червня 1932 р. на засіданні бюро партосередку ІСВ критикувалася діяльність партійної групи перших курсів. Доповідач Лашенко у своєму виступі зазначав, що робота серед студентства характеризується «слабкістю дисципліни, низькою якістю навчання, недостатнім

керівництвом соцзмаганням й ударництвом, наявністю ворожих настроїв та недостатньою боротьбою з ними» [16, арк. 7].

Значну увагу партійний осередок приділяв політнавчанню, яке мало забезпечити «ідейне виховання кожного комсомольця, комуніста, студента» [17, арк. 16]. У навчальні плани вводилися політгодини, на яких студентів «широко ознайомлювали» із рішеннями партійних зборів, пленумів ЦК КП(б)У, конгресів Комінтерну тощо. Їхня присутність на навчанні була обов'язковою [14, арк. 20 зв., 42], [15, арк. 15 зв., 30]. Найважливіші постанови партії та уряду заслуховувалися також на мітингах, загальних та курсових зборах студентів [18, арк. 13]. Наприклад, 9 січня 1934 р. було «пророблено» тези XVII партійного з'їзду. Учасники зібрання прийняли відповідну резолюцію, у якій, зокрема, високо оцінили досягнення першої п'ятирічки як «торжество теорії можливості побудови соціалізму в одній країні». Основним «вдохновителем і організатором більшовицьких побед» був Сталін [19, арк. 94 – 95]. Відгукнулася молодь і на рішення VII Всесоюзного з'їзду Рад. Було відзначено «величезні досягнення... у боротьбі з націоналістами різних мастей, з подонками контрреволюційної зінов'євщини», зрушення в галузях промисловості, сільського господарства, культурного національного будівництва та обороноздатності країни. Зазначалося також, що «Росія непівська стала Росією соціалістичною, корінно [докорінно] змінилося обличчя міста і села». Наголошувалося на тому, що рішення з'їзду мав знати кожний студент, пропагувати їх, нести у «широкі маси». Для кращого засвоєння тез у розклад занять вводилися 8 додаткових годин, після чого студентство мало скласти відповідний залік [17, арк. 10 – 11]. Обговорювався у студентських аудиторіях проект нової редакції Конституції СРСР. Зокрема, 13 червня 1936 р. це питання винесли на загальні інститутські збори, активну участь у яких взяла і студентська молодь [20, арк. 33 – 34]. Невдовзі студенти вітали делегатів VII надзвичайного з'їзду Рад СРСР, на якому затвердили текст Конституції. У резолюції зазначалося, що цей акт «назавжди забезпечить щасливе, радісне життя в країні будованого соціалізму. Ми, студенти, запевняємо партію і Уряд в тому, що докладемо всіх зусиль до того, щоб глибоко опанувати техніку своєї справи – стати справжніми радянськими вчителями, вихователями молодого покоління комуністичного суспільства» [21, арк. 24].

Студентство відгукувалося на трагічні події у радянській історії. Так у травні 1935 р. учасники мітингу вшанували пам'ять членів екіпажу літака «Максим Горький», які трагічно загинули [22]. Із сумом молодь зустріла звістку про вбивство члена Політбюро ЦК ВКП(б) С.М.Кірова. У грудні 1934 р. відбувся траурний мітинг, на якому, зокрема, йшлося про те, що смерть Кірова «викликала найлютішу ненависть до недобитків класового ворога». Мітингуючі запряглися ще більше «підсилити більшовицьку пильність до боротьби з класовим ворогом і його агентурою, з більшим ентузіазмом ... боротись за виконання другої п'ятирічки, за побудову соціалізму...». Викладачі і студенти пропонували порушити клопотання перед Народним комісаріатом освіти про присвоєння педінституту імені С.М.Кірова [19, арк. 8 – 9].

Щорічно молодь вшановувала пам'ять В.І.Леніна. Зокрема 22 січня 1935 р. студенти, заслухавши доповідь комуніста Гитульбера «11 років без Леніна», заявили, що «кращим виконанням заповітів Ілліча є боротьба за високоякісного радянського фахівця-педагога». Вони зобов'язувалися «глибше опанувати творами Маркса-Енгельса-Леніна-Сталіна, підняти класову пильність, боротись з найменшим відхиленням від генеральної лінії партії, ... боротись за високу якість навчання, свідому пролетарську дисципліну, культурного студента, здоровий побут» [17, арк. 1 – 2].

Студентство реагувало і на важливі міжнародні події, зокрема на боротьбу іспанського народу проти німецько-фашистських загарбників. Молодь, солідаризувавшись з московськими робітниками, ухвалила відрахувати з фонду допомоги жінкам та дітям Італії 2–4% місячної стипендії [23]. Загалом колектив інституту зібрав понад 2 тис. крб. Студенти і викладачі, зібравшись на мітинг, засудили агресивні дії інтервентів – Німеччини, Італії та Португалії [24, арк. 10].

Політнавчання проводились і в інших формах. Зокрема комсомольський осередок організував роботу політичних шкіл. У 1935 р. функціонували 10 таких шкіл, у яких навчалися 199 комсомольців [18, арк. 14], [25, арк. 1]. Цікаво, що комуніст Поплавський, виступаючи 22 березня 1936 р. на засіданні партійного комітету, звернув увагу на те, що комсомольські політшколи працюють краще, ніж партійні школи [26, арк. 9зв.].

Проводились також політбої [6, арк. 17], [15, арк. 14], [27, арк. 31], «академічні походи» [15, арк. 35зв. – 36], працювали гуртки більшовизму та ленінізму [16, арк. 28].

Крім того, відповідно до навчальної програми студенти вивчали політичну економію, ленінізм, діалектичний матеріалізм, історичний матеріалізм [5, арк. 26]. З 7 лютого 1939 р. після опублікування «Короткого курсу історії ВКП(б)», вводилася єдина навчальна дисципліна – основи марксизму-ленінізму, на яку відводилося 90 лекційних годин [5, арк. 1, 8]. Для студентів проводили консультації, у кабінеті марксизму-ленінізму організували виставку з історії партії, провели екскурсію в історичний музей на виставку, присвячену історії ВКП(б). Для кращих студентів організували поїздку в музей ім. В.І.Леніна у Києві та Москві [5, арк. 26, 27]. В інституті жорстко контролювалася успішність студентів з цього предмета. Відомо, що у першому семестрі 1939 – 1940 навчального року якісний показник на I курсі факультету мови і літератури склав 68%, історичному – 68,9%, фізико-математичному – 56%. На II курсі студенти склали іспит. З 275 осіб оцінки «відмінно» і «добре» одержали 150 (54,6% від загальної кількості) [5, арк. 4].

Особлива увага у закладі приділялася успішності студентів-комуністів і комсомольців. Неодноразово на засіданнях партійного комітету порушувалося питання про те, що такі студенти мали стати зразком у навчальній роботі [15, арк. 15], [26, арк. 7]. Архівні джерела доводять, що дійсно комуністи і комсомольці переважно були лідерами у навчанні. Так, у 1933 – 1934 навчальному році на «дуже добре» навчалися 12,5% членів партії (по інституту середній показник успішності складав 5,8%), «добре» – 34,3% (34,4%), «задовільно» – 45,6% (50,8%), «незадовільно» – 0% (1,4%), не атестовано – 7,6% (6,8%) [8, арк. 2]. У наступному році становище істотно не змінилося. Зокрема на 1 червня 1936 р. на «відмінно» навчальну програму засвоїли 17,7% студентів-комуністів (по інституту – 13%), «добре» – 35,5% (29%), «задовільно» – 44,8% (53,3%), «незадовільно» – 2,20% (3,8%) [26, арк. 16]. На партійних зборах заслуховували студентів-комуністів, які відставали у навчальній діяльності. Наприклад, 26 квітня 1936 р. учасники засідання розглянули статтю «Незаконні поблажки студентам-комуністам», опублікованій у газеті «Правда» 2 квітня того року. Перед присутніми виступили комуністи Лисов, Сугак, Мірочник, Гоша, Грищенко, Білінська, які розповіли про причини свого відставання у навчанні. У резолюційній частині констатовалося, що неуспішність окремих комуністів є результатом нерозуміння «авангардної ролі» комуніста у вузі і частково перевантаженості громадською роботою [20, арк. 25 – 28].

Досить високою була успішність і студентів-комсомольців. Наприклад, у 1936 р. на історичному факультеті на «відмінно» навчалася 20,2% комсомольців, «добре» – 39,9%, «задовільно» – 36,9%, «незадовільно» – 3%, мовному – відповідно 22,2%, 29,9%, 47%, 1,9%, фізико-математичному – 13,2%, 30%, 55,1%, 1,7% [21, арк. 15]. Щоправда, і тут спостерігалися певні недоліки. 20 березня 1935 р. загальні партійно-комсомольські збори констатували «неглибоке засвоєння» деякими студентами навчальної програми, недостатню підготовку до занять тощо [17, арк. 15].

Вінницький ІСВ, як і ряд інших навчальних закладів, у жовтні 1931 р. включився до проведення «Сталінської естафети», яка передбачала «боротьбу за якість академічно-виробничої роботи, боротьбу за культурно-побутові умови студентства, масово-культурне виховання, широке розгортання соцзмагання та ударництва» [28, арк. 2, 9зв.]. Що стосується останнього, то у 1932 р. у вузі працювали 20 ударних бригад, 150 індивідуальних ударників. Тоді ударництвом було охоплено 56% студентства [28, арк. 16зв.]. Проводилися зльоти ударників, на яких, зокрема, заслуховувалася інформація про передовий досвід окремих ударників [16, арк. 28].

Все студентство залучалося до соціалістичних змагань [28, арк. 16 зв.]. У фондах Центрального державного архіву вищих органів влади і управління України містяться умови соцзмагання студента-практиканта Вінницького ІСВ Дашенко. Студент, зважаючи «на небувалу в історії людства можливість ... виховання молодого покоління, яке було б здатне остаточно будувати комунізм та перетворення всієї людности на свідомих будівників соціалізму...» оголосив себе ударником й висунув такі показники, яких він мав «за всяку ціну домогтися». Зокрема, Дашенко зобов'язувався: «1. Домогтися 98% успішності з дисциплін, яких я викладаю. 2. Домогтися 95 % успішності, де я практикую. 3. Домогтися ініціативи, щоб разом всім педколективом бути конкретними борцями за поєднання теорії з практикою. 4. Ні одної лекції не прочитати перед громадою, до якої я б не був готовий... 6. Домогтися зразкового дитячого самоврядування школи... Подати всебічну допомогу піонерорганізації

школи. 8. Домогтися зразкових показників соціалістичних методів праці серед учнів..., пропаганди самих учнів за виконання господарсько-політичних кампаній села, а також [боротися] за організацію та господарського зміцнення колгоспів... 11. Брати активну участь у громадській політичній роботі села... 12. Організувати дозвілля учнів та відпочинку. 13. Виділити кожного вечора 2 години праці над собою (підвищення своїх знань). Зокрема опрацювати твори Леніна» [29, арк. 21 – 22]. Оголосивши себе ударником, він викликав на змагання студентів Бойка, Зінчука, Сидоренка, Паніча, Ковалю, Бондара, Градецького, Довганя [29, арк. 22 зв.]. Щоправда, на засіданнях бюро партосередку фіксувалися і недоліки у проведенні соцзмагань та організації ударництва. Зокрема, у лютому 1933 р. йшлося про те, що не все студентство охоплено соцзмаганнями та ударництвом, умови соцзмагання між студентами не конкретні, відсутня допомога відсталим з боку «успіваючих», хід соцзмагання систематично не висвітлювався у стінгазеті [16, арк. 20].

Відгукнулося студентство і на стаханівській рух. Ряд студентів взяли на себе конкретні зобов'язання щодо покращення якості навчання та піднесення трудової дисципліни [18, арк. 13]. 28 січня 1936 р. на партійно-комсомольських зборах за участю студентів було прийнято резолюцію, у якій зазначалося, що стаханівський рух «ще більше зміцнює соціалістичні основи радянської країни, нечувано прискорює життя нашого соціалістичного господарства, забезпечує перетворення нашої країни на найзаможнішу країну в світі, зміцнює позиції соціалізму у всесвітньому масштабі» [20, арк. 7].

Значну увагу партійна й комсомольська організації звертали на роботу у підшефному селі Хижинці. У населений пункт систематично відряджалися бригади студентів для політвиховної роботи, у ході якої селян знайомили з найважливішими постановами партії і уряду, читали лекції на різну тематику, насамперед антирелігійну, випускали стінгазети, організовували вечори, ставили вистави, започатковували гуртки, надавали допомогу у справі колективізації, проводили роботу із комсомольцями і піонерами села, стахановцями колгоспу тощо [10, арк. 9], [19, арк. 53], [21, арк. 39 зв.], [40, арк. 1 зв.], [41, арк. 36 – 37 зв.]. Все ж основною формою роботи на селі була допомога під час посівної кампанії [32]. Напередодні проводилася відповідна робота. Питання весняної сівби неодноразово розглядалося на засіданнях парткомітету, призначався відповідальний за цю ділянку роботи [14, арк. 1, 39], [26, арк. 9], [28, арк. 19 зв.]. Для підготовки села до сівби туди на тиждень відряджали бригаду, яка переважно складалася із студентів-комсомольців [14, арк. 7], розроблялася «Пам'ятка для товаришів, що від'їжджають на посівну кампанію в с. Хижинці» [31, арк. 1, 23].

Студенти інституту працювали і в інших районах області. Так 4 лютого 1931 р. за вказівкою Народного комісаріату земельних справ було мобілізовано 30 студентів, яких у складі трьох бригад направили до Липовецького, Лінецького й Тростянецького районів терміном на 1 місяць на сільськогосподарські роботи [33, арк. 84].

Партійна і комсомольська організації організовували студентство на відзначення державних свят. Найбільш ґрунтовно готувалися до роковин Жовтневої революції. Неодноразово це питання заслуховувалося на партійно-комсомольських зборах [14, арк. 44], [34, арк. 1], обговорювалося у пресі. Зокрема, 18 жовтня 1935 р. у газеті «Більшовицька правда» вмістили повідомлення С.Вейцера «Педінститут готується до свят», у якій, зокрема, зазначалося, що студенти «вирішили посилити боротьбу за якість навчання, ударні соціалістичні темпи», щоб Жовтнєві свята зустріти з високими показниками. Посилено у цей час працювали предметні гуртки, обладнувалися кабінети, планувалося здати в експлуатацію новий триповерховий студентський гуртожиток на 230 осіб. Інститут готував масовий «народний танець», який під час демонстрації мав виконувати весь студентський колектив [35].

Активно готувалися і до Міжнародного дня солідарності трудящих 1 травня [14, арк. 20], Міжнародного юнацького дня [14, арк. 40], Ленінських днів [14, арк. 1] тощо. На справжнє свято перетворювалися зустрічі з червоноармійцями. Так, 28 серпня 1935 р. на засіданні парткомітету спланували сценарій свята. Студентську колону мали оформити гаслами, квітами, планувалося прикрасити гуртожиток по вул. Леніна. Студентів зобов'язали купити подарунки для червоноармійців. Для забезпечення демонстрації «людським составом» пропонувалося запросити через оголошення у газеті випускників минулих років [14, арк. 40]. Урочисто відзначило студентство і ювілей 24-ї Залізної дивізії, яка «загартувала себе в боях і стоїть непохитно на захисту кордонів» [34, арк. 1-1зв.].

Наукові записки

Із піднесенням студенти зустріли інформацію про присвоєння інституту імені письменника М.О.Островського. З цього приводу у травні 1937 р. відбувся великий вечір-концерт [36].

Активно готувалися студенти і до свята закінчення навчального року, на якому преміювали кращих ударників навчання, заслуховували виступи директора, секретаря комсомольської організації, голови профкому [37, арк. 8]. Наприкінці червня 1937 р. на студентське свято прибули голова облвиконкому Триліський, секретар міського партійного комітету Левінзон, секретар обкому ЛКСМУ Медовий, завідувач обласного відділу народної освіти Подольський [38]. Після цього молодь насолоджувалася виступами колективів художньої самодіяльності. У другій половині дня на березі р. Буг відбувалися спортивні змагання, ігри, а ввечері – масова студентська «гулянка» [39].

Отже, у 30-ті рр. ХХ ст. у студентському середовищі Вінницького інституту соціального виховання (педагогічного, учительського інститутів) партійно-комсомольські осередки провели досить результативну роботу. Визначальними у їхній роботі були ідеологічні настанови партії. Діяльність комуністів і комсомольців охоплювала всі напрямки діяльності закладу. Особлива увага приділялася політичному навчанню, яке проходило у різних формах: через викладання політгодин, обговорення найважливіших постанов партії і уряду на мітингах і зборах, роботу політшкіл. До навчальних програм вводилися дисципліни ідеологічного спрямування. Осередки жорстко контролювали успішність студентів-комуністів і комсомольців. Як наслідок, вони переважно були лідерами у навчанні. Партійно-комсомольські осередки мобілізували молодь на відзначення державних свят, вшановували трагічні події у радянській історії.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського: історія //www.vspu.edu.ua.
2. Стадник С.О. Формування освітнього і культурного середовища на Поділлі в 1920 – 1930-х рр. /С.О.Стадник // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: історія: зб. наук. пр. [редкол.: П.С.Григорчук (відп. ред.), Л.В.Баженов, В.П.Газін та ін.]. – Вінниця: ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 2005. – Вип.9. – С.255 – 258.
3. Вінницький державний учительський інститут // Більшовицька правда. – Вінниця. – 1935. – 30 липня. – №174 (1008). – С.4.
4. Група вступників. Погано організували приймальні іспити // Там само. – 1937. – 16 серпня. – №187 (1523). – С.3.
5. Державний архів Вінницької області (далі – ДАВО). – Ф.П.136. – Оп.6. – Спр.951.
6. Там само. – Ф.П.292. – Оп.1. – Спр.5.
7. Там само. – Ф.П.136. – Оп.6. – Спр.20.
8. Там само. – Ф.П.292. – Оп.1. – Спр.21.
9. Там само. – Ф.П.136. – Оп.6. – Спр.492.
10. Там само. – Спр. 493.
11. Там само. – Спр. 603.
12. Там само. – Спр. 605.
13. Там само. – Ф.П.292. – Оп.1. – Спр.42.
14. Там само. – Спр. 24.
15. Там само. – Спр. 4.
16. Там само. – Спр. 8.
17. Там само. – Спр. 25.
18. Там само. – Спр. 27.
19. Там само. – Спр. 15.
20. Там само. – Спр. 32.
21. Там само. – Спр. 35.
22. Педінститут //Більшовицька правда. – 1935. – 21 травня. – №115 (949). – С.1.
23. Два проценти місячної стипендії // Там само. – 1936. – 2 жовтня. – №127 (1262). – С.4.
24. ДАВО. – Ф.П.292. – Оп.1. – Спр.39.
25. Там само. – Ф.П.457. – Оп.1. – Спр. 442.
26. Там само. – Ф.П.292. – Оп.1. – Спр. 31.
27. Там само. – Ф.П.292. – Оп.1. – Спр. 2.
28. Там само. – Спр.7.
29. Центральний державний архів вищих органів влади і управління України (далі – ЦДАВО України). – Ф.166. – Оп.10. – Спр. 1499.
30. ДАВО. – Ф.П.292. – Оп.1. – Спр. 40.

31. Там само. – Спр. 19.
32. В боях за соціалістичне село (3 студкорівських листів) // Студент революції. – Харків. – 1931. – №11. – С.22.
33. ЦДАВО України. – Ф.166. – Оп.9. – Спр.1729.
34. ДАВО. – Ф.П.292. – Оп.1. – Спр.6.
35. Вейцер С. Педінститут готується до свят / С.Вейцер // Більшовицька правда. – 1935. – 18 жовтня. – №241(1075). – С.4.
36. Вінницькому вчительському інституту надано ім'я письменника М.О.Осторовського // Там само. – 1937. – 23 травня. – №116 (1452).
37. ДАВО. – Ф.П.457. – Оп.1. – Спр. 448.
38. Л.К.Студентське свято Вінниці /Л.К. // Більшовицька правда. – 1935. – 2 липня. – №150 (984).
39. Студентське свято // Там само. – 1935. – 28 червня. – №147 (981).

Комарницький А.Б. ПАРТИЙНО-КОМСОМОЛЬСКИЕ ЯЧЕЙКИ СТУДЕНТОВ ВИННИЦКОГО ПЕДВУЗА В 30-Х ГГ. ХХ В.: ПОДДЕРЖКА ПРАВЯЩЕГО РЕЖИМА

В статье идет речь о работе партийно-комсомольских ячеек в студенческой среде Винницкого института социального воспитания (педагогического, учительского институты). Показано разные направления их деятельности, которые определялись идеологическими установками партии. В частности, значительное внимание уделено политическому обучению, которое проводилось через преподавание политчасов, обсуждение установок партии и правительства на митингах и собраниях, работу политшкол, овладение учебными дисциплинами идеологического направления. Проанализировано учебную деятельность студентов-коммунистов, комсомольцев, празднование молодежи государственных праздников, чествование трагических событий в советской истории.

Ключевые слова: студенты, институт, ячейка, партия, коммунисты, комсомольцы, комитет, собрание, политическое обучение.

Komarnickiy A.B. PARTY-COMSOMOL ORGANIZATIONS OF THE STUDENTS IN THE VINNYTSYA PEDAGOGICAL INSTITUTE IN THE 1930-TH OF THE XX CENTURY: SUPPORT OF THE RULING REGIME

This article is about the work of Komsomol organizations among the student of Vinnytsya Institute of Social Education (pedagogical, teachers institutes). This article shows different directions of their activity, which were determined by the ideological options of the party. A lot of attention is paid to the political studies, which was conducted through teaching of the political hours, discussions of party's and government's decisions on the mass meeting, work of the political schools. This article analyses educational activity of the students-communists, members of the komsomol organizations, marking of the state holidays, celebration in honour of tragic events in the soviet history by young people.

Key words: students, institute, cell, party, communists, komsomol, committee, mass meeting, political educational.

УДК [792.5+792.82](477.44) "1932/1940"

О.В. Черкашина

ВІННИЦЬКИЙ ТЕАТР ОПЕРИ ТА БАЛЕТУ ІМ. ЛЕНІНА (1932-1940 РР.)

У статті здійснено стислий огляд періоду становлення Вінницького театру опери та балету в контексті національної політики України.

Ключові слова: театр опери та балету, провінційний театр, режисер, диригент, оркестр, балет, постановки.

Українська культура ХХ ст. розвивалась в складних умовах політичних катаклізмів, що відбувались в Російській імперії. Події 1917-1920 рр. дали поштовх для розвитку національної культури України і стали визначальними стосовно соціокультурних процесів. Одним із головних завдань сьогодення є відродження художньої спадщини вітчизняної культури. Найменш дослідженою на сьогодні залишається культура України періоду першої третини